

Hoạch định từ sớm

VIETNAMESE | ENGLISH

Tài liệu Trợ giúp này thảo luận về những cách hoạch định từ trước, tổ chức việc tài chính và pháp lý, đồng thời liệt kê những người và tổ chức có thể giúp đỡ.

Bệnh sa sút trí tuệ ảnh hưởng đến mỗi người mỗi khác. Một người có thể bắt đầu bị mất khả năng xử lý tiền bạc hay đưa ra những quyết định đúng đắn về công việc của họ ở giai đoạn từ sớm, trong khi một người khác có thể vẫn giữ được những kỹ năng này được lâu hơn.

Tuy nhiên, sớm muộn gì thì các khả năng của họ cũng sẽ suy giảm, và người bệnh sa sút trí tuệ sẽ không thể tự đưa ra các quyết định về tài chính và pháp lý cho mình.

Hoạch định từ trước

Việc hoạch định từ trước có thể giúp gia đình và người chăm sóc thu xếp các vấn đề tài chính và pháp lý cho người bệnh sa sút trí tuệ được dễ dàng hơn. Điều này có thể còn có nghĩa là người bệnh sa sút trí tuệ có thể tham gia vào việc hoạch định và đảm bảo là những điều họ mong ước sẽ được thực hiện theo cách mà họ mong muốn.

Bất cứ khi nào có thể được, hãy tìm cố vấn trong khi người bệnh sa sút trí tuệ vẫn còn có thể tham gia vào việc thảo luận và còn đủ năng lực về mặt pháp lý để ký giấy tờ.

Các vấn đề về tiền bạc

Nếu hai người cùng đứng tên chung trong một tài khoản thì vợ/chồng của người bệnh sa sút trí tuệ có thể tiếp tục sử dụng tài khoản này mà không cần bất kỳ sự thay đổi sắp xếp nào khác. Tuy nhiên, vấn đề có thể xảy ra nếu người bệnh sa sút trí tuệ sử dụng tài khoản một cách không thích hợp hoặc có những tài khoản mà họ đứng tên một mình. Để tránh những trở ngại này, người bệnh sa sút trí tuệ có thể ủy quyền - trong khi còn đủ năng lực về mặt pháp lý - cho một người khác sử dụng tài khoản của mình. Điều quan trọng cần nhớ là việc ủy quyền này sẽ bị vô hiệu nếu được hoàn thành khi người này không còn đủ năng lực pháp lý. Nếu họ không sẵn sàng đồng ý với sự thay đổi trong việc sắp xếp này, mọi người có thể tham khảo ý kiến với quản lý ngân hàng của mình để tìm một giải pháp khả thi.

Việc hoạch định từ trước có nghĩa là:

- Sắp xếp đứng tên chung trong mọi tài khoản tài chính
- Thảo luận về các vấn đề tài chính trong tương lai với một cố vấn tài chính

- Sắp xếp về cách thức và thời gian người bệnh sa sút trí tuệ sẽ sử dụng tài chính của họ

Ai có thể giúp đỡ:

- Quản lý ngân hàng
- Cố vấn tài chính được chứng nhận
- Luật sư
- Dementia Australia

Giấy Ủy Quyền Dài Hạn

Tại hầu hết các Bang và Lãnh thổ, một người có thể ký tên vào một văn bản được gọi là giấy ủy quyền dài hạn (enduring power of attorney) nếu họ còn đủ năng lực về mặt pháp lý vào lúc ký tên. Giấy ủy quyền dài hạn là một sự sắp xếp về pháp lý cho phép một người được ủy nhiệm phụ trách các vấn đề tài chính của một người khác nếu người này không còn khả năng tự mình phụ trách. Nhiều người có làm giấy ủy quyền dài hạn bất kể họ bị bệnh gì hay được chẩn đoán ra sao.

Giấy ủy quyền bình thường, hay tổng quát, hiện cũng có sẵn, nhưng chỉ có hiệu lực trong khi một người còn đủ năng lực về mặt pháp lý. Giấy ủy quyền dài hạn vẫn tiếp tục có hiệu lực cho đến khi người ủy quyền qua đời, trừ phi được rút lại.

Một trong những ích lợi từ việc có giấy ủy quyền dài hạn đó là nó cho phép người bệnh sa sút trí tuệ có thể chọn một người khác hành động thay cho mình trong những vấn đề về luật pháp và tài chính khi họ không còn tự làm được nữa.

Việc hoạch định từ trước có nghĩa là:

- Chắc chắn rằng người bệnh sa sút trí tuệ có được cơ hội để xem xét việc làm giấy ủy quyền dài hạn càng sớm càng tốt - nếu họ chưa có - sau khi được chẩn đoán và trong lúc họ còn khả năng để làm việc này
- Chắc chắn rằng gia đình và những người chăm sóc cũng có giấy ủy quyền dài hạn riêng cho mình để bảo đảm là những công việc của họ sẽ được thu xếp thỏa đáng trong trường hợp họ cũng trở nên mất năng lực
- Có một bản sao giấy ủy quyền dài hạn, và biết chỗ cất giữ giấy ủy quyền này

National Dementia Helpline 1800 100 500

dementia.org.au

Tờ Trợ giúp này được Chính phủ Úc tài trợ

Ai có thể giúp đỡ?

- Luật sư
- Hội Pháp Lý hoặc Viện Pháp Lý, hoặc Luật sư Chính phủ
- Cơ quan Đại Diện Bệnh Vực Công hoặc Giám Hộ Công
- Dementia Australia

Di chúc

Di chúc là văn bản chỉ thị việc phân chia tài sản của một người quá cố.

Di chúc chỉ có giá trị về mặt pháp lý nếu người làm di chúc hiểu rõ được nội dung của nó. Vì vậy, điều quan trọng cần thiết là nếu người bệnh sa sút trí tuệ muốn làm hay cập nhật di chúc của mình, họ phải làm trong lúc vẫn còn đủ năng lực để ký tên.

Việc hoạch định từ trước có nghĩa là:

- Có một di chúc cập nhật
- Biết rõ người thừa hành (executor) là ai, và biết nơi di chúc này được cất giữ

Ai có thể giúp đỡ?

- Luật sư
- Hội Pháp Lý hoặc Viện Pháp Lý, hoặc Luật sư Chính phủ
- Dementia Australia

Những quyết định về việc điều trị y khoa

Nếu quý vị bị mất năng lực pháp lý để quyết định việc điều trị y khoa cho mình thì cần phải có một người khác đưa ra những quyết định đó cho quý vị. Tại hầu hết các Bang và Lãnh thổ, quý vị có thể chỉ định một thân nhân hoặc bạn bè mà quý vị tin tưởng để họ đưa ra những quyết định này. Nếu quý vị không làm như vậy, luật pháp tại mỗi Bang và Lãnh thổ sẽ cho phép một tòa án nào đó chỉ định người đưa ra những quyết định cho quý vị.

Hiện có sẵn hai phương cách để giúp quý vị hoạch định trước cho việc đưa ra những quyết định về việc điều trị y khoa:

- Một giấy ủy quyền dài hạn trong đó có bao gồm những vấn đề về sức khỏe. Loại giấy ủy quyền này cho phép quý vị chỉ định một người làm người quyết định thay thế để họ đưa ra những quyết định về y khoa
- Một giấy chỉ thị trước (advance directive), là một văn bản trong đó ghi những ước muốn của quý vị về vấn đề điều trị y khoa

Một số Bang và Lãnh thổ có thể sử dụng những tên gọi khác nhau, nhưng chức năng của loại văn bản này đều rất giống nhau.

Việc hoạch định từ trước có nghĩa là:

- Bảo đảm rằng người bệnh sa sút trí tuệ có được cơ hội để làm giấy ủy quyền dài hạn trong đó có bao gồm những vấn đề về sức khỏe hay một giấy chỉ thị trước
- Có được một bản sao của văn bản này, và biết nơi văn bản này được cất giữ

Ai có thể giúp đỡ?

- Luật sư
- Hội Pháp Lý hoặc Viện Pháp Lý, hoặc Luật sư Chính phủ
- Cơ quan Đại Diện Bệnh Vực Công hoặc Giám Hộ Công
- Dementia Australia

Quyền Giám Hộ và Quyền Quản Lý

Hầu hết mỗi Bang và Lãnh thổ đều có một Hội Đồng Giám Hộ (Guardianship Board) hay Tòa Giám Hộ (Guardianship Tribunal) với thẩm quyền chỉ định người giám hộ hay người quản lý cho người không thể tự đưa ra các quyết định cho chính họ. Nếu có vấn đề trở ngại trong việc xử lý những công việc của người bệnh sa sút trí tuệ, hay có sự mâu thuẫn về những quyền lợi tốt nhất của người này, quý vị có thể cần phải xem xét việc làm đơn xin chỉ định người giám hộ hay người quản lý.

Quý vị có thể liên lạc với Dementia Australia để thảo luận xem có cần thiết phải làm đơn xin chỉ định người giám hộ hay người quản lý hay không, và cách thức tiến hành việc này.

THÔNG TIN THÊM

Dementia Australia cung cấp việc hỗ trợ, thông tin, giáo dục và cố vấn. Xin liên lạc tới Đường Dây Giúp Đỡ Toàn Quốc về Bệnh Sa Sút Trí Tuệ **1800 100 500**. Muốn biết thêm thông tin và đọc các Tờ Giúp Đỡ khác, xin ghé xem trang mạng của chúng tôi tại dementia.org.au

Interpreter

Muốn được trợ giúp về ngôn ngữ, xin gọi Dịch Vụ Thông Ngôn và Phiên Dịch qua số **131 450**

Early planning

This Help Sheet discusses ways to plan ahead and organise financial and legal affairs and lists people and organisations that can help.

Dementia affects people differently. One person may begin to lose the ability to handle money or make competent business decisions at an early stage, while another person may keep these skills much longer.

However, sooner or later their abilities will decline and the person with dementia will be unable to make their own decisions about their financial and legal matters.

Planning ahead

Planning ahead can make it easier for families and carers to manage the affairs of a person with dementia. It may also mean that the person with dementia can participate in the planning and make sure that their wishes are carried out in the way that they would like.

Wherever possible, get advice while the person with dementia can still participate in the discussion and is legally competent to sign any documents.

Money matters

If a bank account is in joint names, the partner of the person with dementia can continue to operate it without any change in arrangements. However problems can occur if the person with dementia uses the account inappropriately or has accounts in their name only. To avoid these difficulties the person with dementia can give authority, while legally competent, for another person to operate the account. It is important to remember that this authority will be invalid if completed when the person is no longer legally competent. If they are unwilling to agree to a change of arrangement it may be helpful to consult the bank manager about a possible solution.

Planning ahead means:

- Having joint signatures on all financial accounts
- Discussing future financial affairs with a financial adviser
- Arranging how and when the person with dementia will access their finances

Who can help?

- Bank manager
- Accredited financial adviser
- Solicitor
- Dementia Australia

Enduring Power of Attorney

In most States and Territories a person can sign a document called an enduring power of attorney if they are legally competent at the time of signing. An enduring power of attorney is a legal arrangement that enables a nominated person to look after the financial affairs of another person should they become unable to do so. Many people have enduring powers of attorney regardless of any illness or diagnosis.

An ordinary, or general, power of attorney is also available but is only valid while a person is legally competent. An enduring power of attorney continues until the person's death, unless revoked.

One of the benefits of having an enduring power of attorney is that it allows the person with dementia to choose someone to act on their behalf in legal and financial matters when they are no longer able to do so themselves.

Planning ahead means:

- Ensuring that the person with dementia has the opportunity to consider making an enduring power of attorney if they don't already have one, as soon as possible after diagnosis and whilst they have the capacity to do so
- Ensuring that family and carers also have their own enduring powers of attorney to ensure that their affairs are well managed in case they also become incapable
- Having a copy of the enduring power of attorney, and knowing where it is kept

National Dementia Helpline 1800 100 500

dementia.org.au

Who can help?

- Solicitor
- The Law Society or Institute, or Legal Aid
- The Public Advocate or Public Guardian
- Dementia Australia

Wills

A will gives instructions as to how the estate of a deceased person should be distributed.

A will is only legal if the person understands its implications, so it is essential that if the person with dementia wishes to make, or update their will, they do so while they are still competent to sign.

Planning ahead means:

- Having an up-to-date will
- Knowing who the executor is, and where the will is kept

Who can help?

- Solicitor
- The Law Society or Institute, or Legal Aid
- Dementia Australia

Decisions about medical treatment

If a person with dementia loses the legal capacity to make decisions about their medical treatment, someone else needs to make those decisions for them. In most States and Territories a trusted relative or friend can be appointed to make these decisions. If this has not been put in place, the law in every State and Territory allows a particular court to appoint someone to make decisions on behalf of the person with dementia.

Two types of tools are available to help plan ahead for decisions about medical treatment:

- An enduring power of attorney covering health matters. This allows the person with dementia to appoint a person to be a substitute decision-maker for medical decisions
- An advance directive. This is a written document expressing the wishes of the person with dementia about medical treatment

Different names may be used in some States and Territories, but the function of the document is much the same.

Planning ahead means:

- Ensuring the person with dementia has the opportunity to make an enduring power of attorney covering health matters or an advance directive
- Having a copy of the document, and knowing where it is kept

Who can help?

- Solicitor
- The Law Society or Institute, or Legal Aid
- The Public Advocate or Public Guardian
- Dementia Australia

Guardianship and Administration

In most States and Territories there is a Guardianship Board or Tribunal that can appoint a guardian or administrator for a person who is no longer able to make decisions for themselves. If there are problems dealing with the affairs of the person with dementia, or there is conflict about the person's best interests, an application for the appointment of a guardian or administrator may need to be considered.

Dementia Australia can be contacted to discuss whether an application to appoint a guardian or administrator may be needed, and how to go about it.

FURTHER INFORMATION

Dementia Australia offers support, information, education and counselling. Contact the National Dementia Helpline on **1800 100 500**, or visit our website at dementia.org.au

For language assistance phone the Translating and Interpreting Service on **131 450**